

ODGOVORNOST ZA ŠTETU ZBOG BOLESTI POMORCA (AZBESTOZA)

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda broj: II Rev-93/01-2 od 26. rujna 2001.

Vijeće: Jakob Miletić, kao predsjednik vijeća,

Vjera Delić, Katarina Buljan, Marijan Ramušćak

i Gordana Matasić-Špoljarić, kao članovi vijeća

Azbest, obzirom na svoja štetna svojstva predstavlja opasnu stvar, zbog toga rad s njime predstavlja opasnu djelatnost (posebno kad tuženik nije osigurao odgovarajuću zaštitnu opremu). Šteta koja je nastala u svezi s opasnom stvari, tj. opasnom djelatnosti smatra se da potječe od te stvari tj. te djelatnosti, osim ako se ne dokaže da oni nisu uzrok štete. U tom slučaju, teret dokaza da šteta ne potječe od opasne stvari tj. opasne djelatnosti je na tuženiku. U konkretnom slučaju postoji uzročno posljedična veza između bolesti tužitelja (azbestoze) i njegove plovidbe kao člana posade na brodovima tuženika. Prema tome postoji i odgovornost tuženika za štetu koju uslijed bolesti tužitelj trpi.

Predmet spora je zahtjev tužitelja kao člana posade, usmjeren prema tuženiku kao brodaru, za naknadu štete zbog azbestoze, profesionalnog oboljenja, od kojeg je tužitelj obolio ploveći na brodovima tuženika.

Prema presudi Trgovačkog suda u Splitu, br. P-1355/96 od 16. srpnja 1998. godine tuženik je obvezan isplatiti tužitelju iznos od 180.000,00 kn sa pripadajućom kamatom od 16. srpnja 1998. godine do isplate, te parnični trošak u iznosu od 35.868,00 kn, dok je za više traženo tužbeni zahtjev odbijen.

Protiv prvostupanske presude žalbu je uložio tuženik.

Presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, br. Pž-3732/98 od 23. veljače 1999. godine, žalba je odbijena i potvrđena je prvostupanjska presuda.

Protiv drugostupanjske pravomoćne presude tuženik je izjavio reviziju iz razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka, te pogrešne primjene materijalnog. Tužitelj nije odgovorio na reviziju, niti se o istoj izjasnio Državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Vrhovni sud Republike Hrvatske smatra da su s obzirom na utvrđenje nižestupanjskih sudova: da je tužitelj kao član posade (kadet, kasnije časnik) ploveći niz godina na brodovima tuženika dolazio u kontakt sa azbestom, te da tužitelj boluje od azbestoze pravilno nižestupanjski sudovi zaključili da je bolest tužitelja (azbestoza) upravo posljedica njegovog rada na poslovima na kojima je tužitelj dolazio u doticaj s azbestom. Stoga je pravilno ocijenjeno da postoji uzročno posljedična veza između bolesti tužitelja i njegove plovidbe kao člana posade na brodovima tuženika kao brodar, zbog čega i postoji odgovornost tuženika za štetu koju uslijed bolesti tužitelj trpi. Naime, prema odredbi čl. 161. st. 2. PZ za štetu nastalu zbog tjelesne ozljede, a koja je posljedica opasne stvari ili opasne djelatnosti brodar odgovara članu posade prema općim propisima o odgovornosti za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti. Zbog toga i šteta koja je nastala u svezi s opasnom stvari tj. opasnom djelatnošću smatra se da potječe od te stvari tj. djelatnosti, osim ako se ne dokaže da oni nisu uzrok štete, pri tome je teret dokaza da šteta ne potječe od opasne stvari tj. djelatnosti na tuženiku.

Azbest, obzirom na svoja štetna svojstva predstavlja opasnu stvar, zbog toga i rad s njime predstavlja opasnu djelatnost (posebno kad tuženik nije osigurao odgovarajuću zaštitnu opremu). Tuženik tijekom postupka nije uspio dokazati da šteta koju tužitelj trpi ne potječe od njegova rada u kojem je dolazio u doticaj sa azbestom, zbog toga na strani tuženika postoji odgovornost za štetu tužitelju.

Prema nalazu liječnika vještaka neuropsihijatra dr. M. M. i pulmologa dr. B. M. tužitelj je vezano za ovo oboljenje trpio strah srednjeg intenziteta dva mjeseca, lakog intenziteta jednu i pol godinu, te povremeni strah vezano za spoznaju o opasnosti pojave karcinoma, gledano u prosjeku dva sata tjedno prvu godinu, te jedan sat tjedno drugu godinu, da bi potom postepeno nestao. Trpio je fizičke bolove u vidu probadanja u prsima prilikom vremenskih promjena, te kod tužitelja zbog ovog oboljenja postoji smanjenje životne i radne aktivnosti od 30-40%.

Vodeći računa o tužiteljevoj dobi (rođen 1959. godine) i karakteru oboljenja, Vrhovni sud Republike Hrvatske, odlučio je da u konkretnom slučaju pravilnom primjenom materijalnog prava (čl. 200. Zakona o obveznim odnosima - "Narodne novine", br. 53/91, 91/92 i 112/99 - dalje: ZOO) tužitelju treba priznati s osnova fizičkih bolova 12.000,00 kn, straha 8.000,00 kn, te duševnih boli zbog smanjenih životnih aktivnosti 95.000,00 kn koji iznosi predstavljaju pravičnu novčanu naknadu, dok bi priznanje većih od tih iznosa bilo protivno cilju i svrsi kojoj je ova naknada namijenjena.

Ostali revizijski prigovori tuženika sadržajno su usmjereni na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, a iz tih razloga izjavljivanje revizije nije dopušteno (čl. 385. st. 3. ZPP-a).

Vrhovni sud je djelomično usvojio reviziju i preinačio presudu Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske u pogledu visine dosuđenih iznosa, a za više traženo tužbeni zahtjev je odbio.

Mr. sc. Vesna Skorupan, asistent
Jadranski zavod HAZU

Summary:

LIABILITY FOR LOSS DUE TO SEAMAN'S DISEASE (ASBESTOSIS)

Because of its harmful properties, asbestos represents a hazardous material. Therefore, any work involving asbestos represents a hazardous activity (particularly when the defendant has not provided adequate protective equipment). The loss that has been caused in connection with the hazardous material, i.e. hazardous activity is deemed to have arisen from that material, i.e. that activity, unless it is proved that these have not been the cause of the loss. In this case, the burden of proof that the loss has not arisen from hazardous material or hazardous activity lies with the defendant. In the concrete case there is a causal link between the plaintiff's disease (asbestosis) and his sailing as a member of the crew on board the defendant's vessels. Accordingly, the defendant is liable for the loss sustained by the plaintiff as a consequence of the disease.